

Täysistunto

Torstai 12.5.2022 klo 16.03—18.34

2.5. Suullinen kysymys Venäjän vaikuttamispyrkimyksistä (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 97/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Harkimo.

Keskustelu

16.38 **Harry Harkimo liik:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Nato-prosessi on mennyt jouhevasti täällä eduskunnassa, ja ensi viikolla varmaan teemme päätöksen Natoon liittymisestä. Kuitenkin tässä välivaiheessa emme tiedä, miten Venäjä tulee vaikuttamaan tähän ja tuleeko tähän hybrdivaikuttamista tai jotain muuta.

Kysyisinkin nyt hallitukselta: oletteko te miettineet tapoja, millä toimia, jos tapahtuu jostain odottamatonta, niin että hallitus pysyy yhtenäisenä ja että hallitus näyttää ulospäin yhtenäiseltä? Kansa vaatii sitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Haavisto.

16.39 **Ulkoministeri Pekka Haavisto** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin täällä on jo todettukin, että tälle ratkaisulle on hyvin laaja tuki eduskunnassa poliittisissa puolueissa. Myös se, että poliittiset puolueet ovat tehneet näitä omia ratkaisujaan, on tärkeää, koska emmehän tiedä... Jos lopullinen päätös menisi vaalien ylikin — jos sitten jossain tulisi hidastuksia — niin on tärkeää, että uusikin eduskunta on täällä saman päätöksen tukena. Se on tärkeä asia.

Tähän edustaja Harkimon kysymykseen: kyllä, olemme miettineet eri konsepteja. Emme odota mitään, mutta varustaudumme kaikkeen. Ennen kaikkea tietysti nykyaikana erilaiset hybridi- ja kyberuhat ovat näitä mahdollisuuksia, mutta ei ole poissuljettu tietenkään ilmatilan loukkauksia, merialueloukkauksia tai tämäntyyppisiä.

Myöskin kun eri maiden kanssa on puhuttu siitä, millaista turva-apua voitaisiin saada — nyt viitattiin tähän Ison-Britannian kanssa tehtyyn sopimukseen — niin totta kai myöskin nämä meidän kumppanimme miettivät, millaista apua sitten eri tilanteissa voitaisiin saada.

Onko hallitus tässä yhtenäinen? Uskon, että aivan yhtä yhtenäinen kuin tätä Nato-prosessia eteenpäin viedessämme. Meillä on ollut erinomainen yhteistyö kaikkien keskeisten ministerien kanssa Nato-prosessissa, ja hallitus on ollut tässä hyvin yhtenäinen [Puhemies koputtaa] ja totta kai tehnyt tasavallan presidentin kanssa läheistä yhteistyötä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Heinonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2022 vp

16.40 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On tietenkin totta, että osa meistä on kannattanut Natoa pitkään ja halunnutkin sinne, mutta emme mekään olisi toivoneet, että se tapahtuu tällaisten tapahtumien kautta. Sota Ukrainassa, Putinin ja Venäjän toiminta, kaikkien kansainvälisten sopimusten rikkominen, suvereenin maan kimppuun hyökkääminen ja koskemattomuuden loukkaaminen ovat vaikuttaneet siihen, että olemme menossa Natoon nyt nopealla prosessilla.

Haluan kiittää tasavallan presidenttiä, pääministeri Marinia, ulkoministeriä ja koko hallitusta hyvästä työstä tässä prosessissa.

Olemme Nato-tiellä. Se tie ei ole harmaa, vaan se on sinistynyt. Tuossa edellä puolustusvaliokunnan puheenjohtaja, kokoomuksen puheenjohtaja Petteri Orpo kysyi tästä Britannian tuesta, ja näytti, että myös puolustusministeri Kaikkonen olisi siihen halunnut vastata, joten kysyn puolustusministeri Kaikkoselta [Naurua] tästä Britannian tuesta: mitä Iso-Britannia on meille luvannut?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, puolustusministeri Kaikkonen.

16.41 Puolustusministeri Antti Kaikkonen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, edustaja, hyvin huomaavaista. [Naurua] — Kyllä se eilen kerrottiin aika lailla, mitä Iso-Britannia lupasi — laajaa tukea, jos kriisi meitä tavalla tai toisella kohtaa, tarvittaessa myös sotilaallista tukea. Se on, totta kai, siinäkin mielessä merkittävää, että Iso-Britannia on merkittävä sotilaallinen toimija Euroopassa ja maailmassa, ja on tärkeää, että sekin kuuluu läheisten ystäviemme joukkoon.

On mahdollista, että jos haluamme vaikkapa lisätä yhteisiä harjoituksia tai sotilaallista läsnäoloa tai tiedustelutietoa, tällaisia välineitä meillä on käytössä Iso-Britannian ja varmasti muidenkin kumppaniemme kanssa tulevien kuukausien ja tämän vuoden aikana, ja tätä asiaa arvioidaan. [Oikealta: Hyvä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

16.42 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pienessä maassa, jos missä, on välttämätöntä, että suuret ulko- ja turvallisuuspoliittiset ratkaisut pystytään tekemään mahdollisimman laajalla yhteisymmärryksellä. Pienessä maassa ei ole varaa eripuraisuuteen näissä asioissa, koska se jättää liian paljon toimikenttää ulkoiselle vaikutamiselle. Meillä on siitä myöskin Suomessa kokemusta.

Suomihan tekee tämän Nato-ratkaisunsa ehdottomasti omista lähtökohdistaan, joissa suurin kysymys on Suomen oma turvallisuus ja kakkoskysymyksenä on se, että Pohjolassa vakaus säilyisi mahdollisimman pitkään. Ulkoministeri tässä jo viittasi siihen, että jatkokeskustelu meillä on se, millainen Suomi on Natossa, miten me tulemme siellä toimimaan. Meillä on olemassa tämä pohjoismainen hyvinvointimalli, joka on maailmankuulu ja jota seurataan monessa mielessä. Kysyn ministeriltä: onko mahdollista, että kun mahdollisesti kaikki Pohjoismaat, jos Ruotsi päätyy samaan ratkaisuun, ovat yhdessä Natossa, voisimme rakentaa tällaisen Pohjolan puolustus- ja turvallisuuspoliittisen mallin sille yhteistyölle, [Puhemies koputtaa] mitä me harjoittaisimme Naton puitteissa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Haavisto.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2022 vp

16.43 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erinomainen kysymys edustaja Kiljuselta. — On ihan selvää, ja se on näkynyt näissä keskusteluissa, että ne Pohjoismaat, jotka jo ovat Natossa — Tanska, Norja ja Islanti — odottavat hyvin paljon sitä, että Suomi ja Ruotsi tulevat mukaan, ja katsovat tätä ja pitävät tätä mahdollisuutena kehittää tietysti myöskin läheistä puolustusyhteistyötä mutta myöskin tätä ajattelua, viedä tätä pohjoismaista ajattelua eteenpäin. Totta kai on huomattu myös se, että sekä Suomi että Ruotsi ovat puolustuksellisesti vahvoja tekijöitä. Emme mene Natoon vain saamaan jotakin vaan myöskin antamaan jotakin, siitä meidän puolustusajattelustamme ja turvallisuusajattelustamme, joka on meille tyypillistä ja hyvää.

Tässä yhteydessä on ehkä hyvä vielä alleviivata sitä, miten tärkeä on se asia, että Ruotsi tekisi samaan aikaan samansuuntaisen päätöksen kuin Suomi. Olisi ehkä kovin keinotekoinen tilanne, että Suomella ja Ruotsilla olisi erilaiset puolustusratkaisut, ja kun meillä on hyvin läheinen yhteistyö niin ulkopoliitikassa kuin puolustus- ja turvallisuuspolitiikassa Ruotsin kanssa, [Puhemies koputtaa] saamme siitä kaikki hyödyt nyt myöskin Naton jäsenenä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Harjanne.

16.45 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Kaunistolle erinomaisesta keskustelunavauksesta. ”Nato-jäsenyys vahvistaisi Suomen turvallisuutta. Naton jäsenenä Suomi vahvistaisi koko puolustusliittoa. Suomen on ensi tilassa haettava Naton jäseneksi.” Näin totesivat tasavallan presidentti ja pääministeri yhteisessä lausunnossa tänään. Siinä on kolme historiallista lausetta ja kolme johtopäätöstä, joihin on helppo yhtyä. Prosessi on ollut päättäväinen ja ripeä mutta ei hätiköity, vaan sitä on tehty yhdessä ja pohdittu syvällisesti, ja siitä kiitos kuuluu koko salille ja hallitukselle.

Viittaisin tässä tähän tarkkailijajäsenasiaan, mihin puolustusministeri Kaikkonen itse asiassa jo viittasikin: Eli siinä kohtaa, jos Suomi allekirjoittaa liittymispöytäkirjan ja ratifiointia sitten odotetaan, Suomesta tulee tällainen tarkkailijajäsen. Olisin kysynyt puolustusministeriltä: mitä mahdollisuuksia se avaa, ja mitä se käytännössä Suomen osalta tarkoittaa, että me olemme tällä invited- tai tarkkailijajäsenstatuksella ja odottelemme sitten viimeistä silausta?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Kaikkonen.

16.46 Puolustusministeri Antti Kaikkonen (vastauspuheenvuoro): Joo, toden totta, jos ja kun tuon statuksen tulemme, luultavasti jo lähiviikkoina, saamaan, niin se kyllä avaa meille lähes kaikki ovet Natossa. Eli pääsemme huomattavaan määrään erilaisia kokouksia, palaveria ja suunnittelua, mitä Natossa tehdään. Ei niin, että meillä äänivaltaa siellä olisi, mutta puhevalta kyllä on, ja saamme kaiken tiedon sieltä sitten jatkossa hyvinkin laajasti. Tämä kyllä tulee tarkoittamaan myös melkoisesti työtä, varsinkin meidän hyvälle virkakunnallemme ulko- ja puolustusministeriössä, mutta ehkä jotkut meistä ministereistäkin pääsevät entistä enemmän kokouksissa kiertämään. Todella tämä muutos tulee olemaan aika merkittävä, ja tähän meidän on varauduttava, ja varautuminen ja valmistautuminen tähän on kyllä jo aloitettu. Mutta totta kai tarvitaan ne lopulliset päätökset tästä talosta ja hallitukselta ja tasavallan presidentiltä vielä — ja Naton puolesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Häkkänen.

16.47 **Antti Häkkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Historiallinen päivä — Suomi on kulkenut pitkän tien länteen YYA-ajasta EU-aikaan ja nyt Nato-aikaan. Kaikki tämä tehdään laajalla yhtenäisyydellä ja yhteisymmärryksellä: kansalta vahva tuki, eduskunnassa vahva tuki ja tänään sitten presidentiltä ja pääministeriltä vahva tuki. Tällaista maata ei kovin pysty horjuttamaan; puhutaan sitten harmaasta ajasta tai muusta, olemme valmiita ja teemme itsenäisesti ratkaisut, niin kuin tässä salissa on aika kovaan ääneen sanottu, koko porukka.

Nyt alkaa se vaihe, jolloin pitää miettiä jo seuraavaa askelta, minkälaista Natoa ja minkälaista puolustusta rakennamme uudessa ajassa, ja Ruotsi on tässä täysin olennainen kumppani meidän kanssamme. Onko käyty, puolustusministeri, jo Ruotsin kanssa joitain keskusteluja, miten tähän Madridin kokoukseen lähestytään? Mikä on Ruotsin asento, onko Ruotsilla jo erilainen askelmerkki tässä, voisiko sanoa? Heillä on varmasti omia puolustuspoliittisia tarpeita tässä asiassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Kaikkonen.

16.48 **Puolustusministeri Antti Kaikkonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen tavannut Ruotsin kollega Peter Hultqvistia viimeksi tänä aamuna — taisi olla 60. kertaa, kun tapasin hänet tässä ministerikaudella, eli kyllä meillä hyvin tiivis yhteys on. Mutta Madridin kokoukseen valmistautumisesta ei ole vielä lähdetty keskustelemaan, koska on kuitenkin välttämätöntä, että sekä Suomi että Ruotsi tekevät ensin päätökset asiassa, että haemme Nato-jäsenyyttä. Meillä se alkaa näyttää mielestäni aika selvältä. Luulen, että Ruotsinkin näkymä kirkastuu aika pian, ja olisi kyllä toivottavaa, että Ruotsi päätyisi samaan johtopäätökseen kuin Suomi, suurin piirtein samaan aikaan. Tällä olisi tiettyjä hyötyjä.

Olemme sopineet seuraavan yhteydenpidon ensi viikon lopulle kollegan kanssa, ja katsotaan, miltä maailma silloin näyttää ja ryhdytäänkö silloin jo keskustelemaan Madridiin valmistautumisesta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Tynkkynen.

16.49 **Sebastian Tynkkynen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, kunnioitettu puhemies! Vaikka edellisen keskustelun osalta kävi selväksi, että näiden rajapöydien osalta meillä jää haavoittuvuuksia voimaan, niin tässä asiassa on kuitenkin annettava kiitokset hallitukselle ja tasavallan presidentille Suomen Nato-jäsenyyden hyvästä edistämisestä. Perussuomalaiset kannattavat yksituumaisesti ja antavat teille tuen tässä asiassa.

Tästä, kun jätetään tämä jäsenhakemus: Meillähän ei totta kai tällä hetkellä ole niitä turvatakuita voimassa... [Hälinää — Puhemies koputtaa] — No, siellä nyt selkeästi ei oikein kovin tykätä siitä, että myöskin kritiikkiä esitetään, mutta se on oikeusvaltiossa opposition tehtävä. Silloin kun on ongelmia, kritiikkiä esitetään, ja silloin kun on kiitoksen antamisen paikka, kiitosta annetaan. — Eli kun me ollaan liittymässä Natoon, niin näettekö, arvoisat ministerit, että siinä kohtaa, kun me se hakemus jätetään, voidaanko ajatella, että meidän turvallisuus lisääntyy? Me ollaan täällä harmaalla vyöhykkeellä, mutta tuoko se viesti, että me luotaudutaan Naton varaan — toki meillä on omat puolustusvoimat, mikä on kivijal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2022 vp

ka, mutta kun luottaudutaan heihin — [Puhemies koputtaa] meille myöskin turvallisuutta jo siinä kohtaa tähän harmaalle vyöhykkeelle? Plus kun meistä tulee tarkkailijajäseniä, liittääkö se entisestään? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Haavisto.

16.50 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ensin edustaja Tynkkyselle kommentistanne alussa. Arvostetaan erittäin paljon myöskin perussuomalaisten ryhmän kantoja ja kannanottoa tässä asiassa — erittäin tärkeää, että voidaan yhtenäisenä viedä tätä viestiä.

Mutta tähän kysymykseen, mitä tässä harmaan ajan kohdalla tai alussa tapahtuu: Nato sinänsä toimii oman 5 artiklansa mukaisesti vasta sitten, kun ollaan jäsenenä ja saadaan se turva, mikä sen 5 artiklan turvatakuista tulee. Mutta Naton jäsenmaat ja myöskin Naton keskeiset jäsenmaat kaikki tietävät tämän tilanteemme ja ensinnäkin lähtevät siitä, että kun Natossa on avointen ovien politiikka, niin sen täytyy olla voimassa. Ei voi olla niin, että joku kolmas taho voi estää Naton jäsenyysshakemuksen haittaamalla sitten hakijamaan tilannetta. Tästä seuraa se, että hyvin monet — niin Euroopan unionin jäsenmaat kuin Euroopan unionin ulkopuoliset maat, Britannian tavoin — ovat miettineet ja tulevat varmasti tulemaan omilla julkilausumillaan, kun Suomi ja Ruotsi tämän jäsenyysshakemuksen jättävät, ja silloin ilmaisevat sen tukensa, mitä kukin sitten haluaa tässä tilanteessa ilmaista. Tukea varmasti tulee.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Vikman.

16.51 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää, että Suomessa on laaja kansallinen yhteisymmärrys Natoon liittymisestä. Jäsenyys vahvistaa turvallisuuttamme ja nostaa ratkaisevasti kynnyistä uhata Suomea aseellisesti. Lisäksi se sinetöi asemamme ja Suomen kuulumisen länteen.

Arvoisa puhemies! Nato saa Suomesta suorituskykyisen jäsenen, joka hoitaa velvollisuutensa ja tuo vakautta Pohjois-Eurooppaan. Pian on aika määritellä Suomen Nato-politiikan ensi askelia Nato-jäsenenä. Kysyn ulkoministeri Haavistolta: millaisena näette Suomen tulevan Nato-politiikan tavoitteet jäsenyysprosessin jälkeen?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Haavisto.

16.52 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin hyvä kysymys, ja emme ole tässä keskustelussa nyt vielä menneet varsinaisesti tapahtumien edelle, mutta on ensinnäkin hyvin tärkeitä nähdä, että Nato ajattelee turvallisuudesta hyvin kokonaisvaltaisesti. Nato on ottanut viime vuosina, alkaen ilmastopolitiikasta, oman työnsä alle erilaisia turvallisuuden uhkakuvia globaalisti mutta myöskin Euroopassa. Ehkä nyt viime aikoina myöskin Naton oma fokus on ollut enemmän tässä eurooppalaisessa turvallisuudessa Ukrainan sodan jälkeen, ja tämä tietysti meitä kiinnostaa.

Mutta totta kai meitä kiinnostaa myös kaikki se työ, mitä Naton puitteissa voidaan tehdä hybridiuhkien torjumiseksi, kyberuhkien torjumiseksi, tavallaan koko se laajan turvallisuuden ajattelu, joka on Natossa viime vuosina ja ennen kaikkea pääsihteeri Stoltenbergin aikana mennyt eteenpäin. Uskon, että voimme myöskin siinä Suomea tarjota aika paljon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2022 vp

Sitten traditionaalisen puolustuksen puolella tulemme aika vahvana toimijana — puolustusministeri osaa tätä kuvata paremmin — eli olemme varmasti keskimääräistä vahvempi Naton jäsenmaa perinteisen puolustuksenkin puolella.

Kysymyksen käsittely päättyi.